

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozások. Lonkay Antal nyug. m. kir. főerdőtanácsos, egyesületünk volt alapítótagja, 1932. évi április hó 23-án 73 éves korában Vácon, rövid szenvedés után hirtelen elhunyt.

A megboldogult 1882. évben, mint erdészeti számvevőségi ösztöndíjas a selmecbányai erdészeti akadémiánál lépett állami szolgálatba. 1883. évben a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz nevezték ki erdőszámgyakornokká, majd 1884. évben mint erdőgyakornok, a bustyaházai erdőhivatalhoz került. Az erdészeti államvizsga letétele után, 1886-ban pedig a F. J. és K. M. erdészeti osztályára nevezték ki erdészjelöltnek. 1888. évben a kakasfalvi erdőgondnokság vezetésével bízták meg. Itt nevezték ki 1901-ben főerdésszé. 1904-ben áthelyezték a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületébe, ahol a tiszaközi erdőgondnokság vezetését vette át. 1907-ben erdőmesterré nevezték ki. 1908-ban beosztották a Rahón székelő hegyvidéki miniszteri kirendeltség központi irodájához, ahol 1912-ben erdőtanácsossá lépett elő. Majd áthelyezték a munkácsi hegyvidéki miniszteri kirendeltséghez. 1918-ban főerdőtanácsossá nevezték ki, az ország összeomlása után Vácon lakó vezérezkedő, ahol a most váratlanul bekövetkezett haláláig szerettei körében élt.

A megboldogult különösen a hegyvidéki kirendeltségeknél kiváló szakértelemmel teljesített működésével szerzett elismerésre méltó érdemeket. Szolgálatá alatt több kitüntetésben is részesült. Így többek között a párisi világi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Tulajdonosa volt továbbá a II. oszt. polgári hadi érdemkeresztnek is.

A megboldogult végtelenül kedves, jókedélyű, nagyon barátságos kolléga volt, aki úgy barátai, mint ismerősei körében, valamint a társadalmi életben is általános közkedveltségnek örvendett.

Hült tetemét a váci róm. kat. temetőben Vác egész intelligenciájának nagy részvéte mellett április hó 25-én helyezték örök nyugalomra. Béke hamvaira!

A főiskolás felkelők emlékoszlopának felavatása a m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola botanikus kertjében. Lélekemelő ünnepség keretében avatta fel a főiskolai ifjúság a főiskola rektori épülete előtt f. hó 5-én a főiskolás felkelők emlékére emelt impozáns emlékoszlopot, hogy hirdesse örök időkre a főiskola akkori hallgatóinak önfeláldozó hazaszeretét, hősi tetteit, amelyekkel megszerezték, kivívták a lehetőséget arra, hogy Sopron városa hűségéről tanúbizonyságot tessen 1921 december 14-én. Minden hálánk, elismerésünk és csodálatunk azoké, akik e harcban életüket áldozták a hazáért, de ez alkalommal meg kell emlékeznünk az élők érdemeiről is, kik hivatalos behívó nélkül, sokszor a kormányzat parancsai ellenére is, kiemelkedtek a sorokból, harcoltak igaz hazaszeretetből, majd meg-

térve a harcból, újból a küzdők egyszerű soraiba állottak be, nem kérve jutalmat, elismerést és most a szürke hétköznapi munkájában dolgoznak a szebb magyar jövőért. Vajjon a haza leróttá-e ezekkel szemben háláját?

A felavató ünnepélyt a himnusz hangjai nyitották meg, mely után Ruzsinczky László, ifjúsági körök elnöke avatóbeszéde következett:

Mélyen tisztelt Ünneplő Közönség!

Ma ünnepi lélekkel gyűltünk össze, hogy leleplezzük azt az emlékművet, amelyet a felkelőharcok emlékére emelt a főiskola ifjúsága, hogy felidézzük azok emlékét, akik életüket és véréüket áldozták Sopronért és a nyugati végekért.

Emlékezzünk!

Gyermekkoromban hódoló csodálkozással néztem az éjszakában messze kigyúlt pásztortűzet. Azt gondoltam akkor, hogy milyen bátor emberek lehetnek azok, akik ott kinn a puszták közepén, zúgó erdőszélén tüzet csiholnak. Félelmetes rémmeséssel telt agyamban ott zsongtak az éjszaka kísértő rémei, az erdők hétfejű sárkányhada és mennél jobban nőttek az árnyak és népesedett rejtelmes alakjaival a sötét; annál jobban felmagasodott előttem a tűz mellett virrasztó emberek alakja... és mult az idő... 1919... Biborban borultan bukott le a vérző vörös nap... 1920... 1921... Lassan leszállt a rémekkel tele éjszaka. Titkokat rejtett, félelmes hangokat szült a sötét. Kísérteties árnyak nőttek az éjben. Egyiptomi vakság borult a földre és jöttek suhogva, lopva az éjszaka vámpirjai, hogy megfojtsanak egy nemzetet... Sírva bujt anyja ölébe a gyermek, öreg emberek összeborzadtak és azt hitte mindenki, hogy nincs menekvés... De csoda történt: A nyugati határon meleg bátorító lánggal az ég felé csapott fel a nagy magyar éjben az őrtűz!

Fiatal, dobogó, lázasvérű ifjak gyujtottak tüzet dalos ajakkal, félelem nélkül s nem kérdezték a szittyá legények öreg remegőktől, városi uraktól, apró csecsemőktől szabad-e?

És jöttek az éjszaka kísértő árnyai... jöttek a véres éjszakai harcok... és mentek bátran, büszkén, neki a hegynek. Az erdő minden fája mögül a halál éhes torka tátongott... Ők csak mentek életfáklyát lobogtatva az éjbe... és folyt a harc... Ugattak a halál kutyái... valahol egy elgyengült izmos kar lecsuklott, szürkén, vörösben izzón földre esett egy fáklya, a forró meleg vérben sísteregve hunyt el a fáklyatűz... Machatsek Gyula... aztán vérbe hullt a másik... Szechányi Elemér... és folyt a harc... a tüzek egyre fogytak, a földre hullt vér megszentelte a rögöt s ki tudja hányszor hullt ezért már magyar vér? Győztünk! Győztetek!

Csak ott ne maradt volna a sok ellobant, csonkig égett fák-

A felavatott szobor.

lya... egyik, másik még lobogott tovább gyöngye erőtlen lánggal, majd az is lassan kilobbant... Domschitz Ferenc...

Hős fiúk emlékére lassan rászállt a feledés, mint ahogy elégett fáklyák hamuja rakódott volna le. Itt áll emléketekre ez a mű hős Bajtársaink! Főiskolás Felkelők! Dicső halhatatlan neveket, véres harcok emlékét őrzi s ez a lepel rátapad, eltakarja, mint a feledés, a szintelen hamu.

Hulljon le a lepel!

Gyűjtsuk meg újra itt az őrtüzet; a parazsat töletek hoztuk Ágfalva alá; a Ti hős lelketek, izzó hazaszeretetek nagy, örök szentélye ez emlék.

A mi szeretetünk emelte s róttá rá ezt a szót: Őrtűz! Őrtüzet gyűjtöttatok akkor régen s állatok tántoríthatatlanul Ágfalva alatt, a nyugati erdők tövén; Őrtüzet gyűjtöttunk mi is itt s örökösünk a Ti lelketeket, dicső tetteket őrizve a lángban s vigyázva arra, ha az erdő újra megmozdul a parazsat lángra szíthassuk. Mi nem engedjük, hogy nyugat őrtüze kialudjon! Mi örködni fogunk a határon a magyar jövődő felett...

Örködni fogunk, mert őrei lettünk a nyugati végeknek: Ti avattatok minket azokká. Ti adtátok nekünk ezt a várost. Ti nektek köszönhetjük, hogy Selmec meleg fészkeből kiüldözött vándor-diákat nem kergette tovább a sors szeszélye. Mert sohasem lett volna Sopron a hazánk, mint ahogy nem lett a magyaroké Lebedéi, Etelköz, ha Ti véretekkel nem biztosítjátok nekünk.

Sohse tudtunk volna kegyelemkenyéren megmaradni, ingyen, vér nélkül kapni új otthont, de Ti, hős fiúk, elszántan dobtátok a vérzivatarba fiatal 20 éveket s szereztétek meg nekünk Sopront.

Őrtüzet gyűjtünk tíz év bús, ködös éjszakáján. Az égbeszökő lángok vakító fényében megnőnek az árnyak, kigyúlnak a mesék, mint apró gyertyafények halottak napján a temetőben.

Lángok! Fogjátok körül égő öleléstekkel megkészt utódok gyűlékony lelkét, durozsoljátok a csüggedők szívébe a szebb jövő reménydalát, csokoljátok életre a hamvadó parazsat, hogy el ne aludjék a namu alatt.

Lángok! Meséljete nekünk róluk a Machatsek Gyulákról, Szecsányi Elemékről, Domschitz Ferencekről, meséljete nekünk és égesséte a szívünkbe a magyar hiszekegy egyetlen sorát: Hiszünk Magyarországot feltámadásában!

A nagy hatást keltett ünnepi beszéd után egy soproni költő: vitéz Tóth Alajos, ez alkalomra írt költeményét: „A soproni bárd”-ot szavalt a nagy hatással Beregi Gábor bányamérnökhallgató.

Ezután Cotel Ernő főiskolai rektor lépett a dobogóra és rövid, de márványba kívánkozó beszéddel vette át az ifjúság emlékművét.

Főiskolai polgárok, kedves ifjú Barátaim!

A felkelő főiskolás hősök emlékoszlopát szeretettel veszem át Töletek a főiskola gondozásába és oltalmába. A főiskola tanári kara, amely a Ti ifjúi lelketeknek tudásvágyát ápolja és őrzí, ugyanilyen szeretettel védi majd ezt az emlékművet is, amely a Ti bajtársi lelketeknek egyik legértékesebb megnyilatkozása. Ma az ifjúságot rajtunk kívül úgyse nagyon védi a társadalom. Védjete és támogassátok hát egymást! Mi, tanárok, mindig megértünk és meg fogunk érteni benneteket. Megértjük, ha poétalelkű felkelőtársatok, aki az emlékmű gondolatát is adta, a megcsönkült ország megcsönkült lelkeiről írt

költeményében felsóhajt, hogy miért van nyomor ebben a kenyértermő országban s hogy egy boldog Magyarország miért csak déli-báb?

Ne csüggedjete, az új nemzedék félretolása már nem tarthat soká!

Jelképezze ez az oszlop az ifjúság tettekrekeszségét és kitartását. Ezzel az óhajással teszem le rá a tanári kar koszorúját.

A mélyhatást kiváltott mély gondolatokkal telt beszéd után a hatóságok, a katonaság és a volt felkelők, a hősi halottak hozzátartozói koszorúinak elhelyezése következett.

Meg kell még emlékeznünk ez alkalommal arról, hogy az emlékoszlopot az ifjúság minden *külső* anyagi támogatás nélkül, saját erejéből igyekezett létrehozni. Anyagilag csak a főiskola tantestülete és Herrmann Miksa, Sopron város képviselője, járultak hozzá, továbbá vitéz Tóth Alajos „Emlékezés” című könyvének jövedelmét és Krug Lajos: „Tüzek a végeken” című könyvének 100-nál több példányát ajánlották fel erre a célra. A tervezést Baumann Béla szobrászművész ingyen végezte és a kivitelezést a soproni Hild-cég közel önköltési áron vállalta.

Köszöntjük ezalkalommal igaz szívből a főiskola ifjúságát, amely nemes gondolkodásának ezzel a tettel újból fényes tanujelét adta.

Fagázzal hajtott géperejű teherszállító kocsik. A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung ezévi 17-ik számából vettük a következő közleményt:

Az idei bécsi tavaszi vásáron első alkalommal mutattak be oly motoros járműveket, amelyek fagázzal való hajtásra voltak berendezve. A bemutatott „Kromag-Sagam” fagázkészülék lágy- és keményfa feldolgozására alkalmas. A fát legfeljebb 100 mm hosszú és 25 mm-nél nem vastagabb darabokra kell felaprítani. 1 liter benzinnel 2—2.5 kg fa felel meg. 1 liter benzin ára 0.60 Schilling, 1 kg fa ára legfeljebb 0.06 Schilling. A benzin 0.60 Schillinges árával szemben a fa értéke csak 0.12—0.15 Schillinget képvisel. A kétféle tüzelőanyag költsége 5:1-től 4:1 arányban a fa előnyére szolgál. A készülékeket könnyen fel lehet szerelni az összes használatos teherszállító kocsikra. A készülékek 200—300 kg súlyúak és a kocsivezető ülése mellett a fellépő deszka közelében helyezhetők el. Egyformán jól dolgoznak az összes fanemekkel. 2—2.5 kg fa 1 liter benzint pótol. A teherszállító kocsi tulajdonosának, amennyiben értéktelen hulladékfát használhat, 3000—5000 Schilling évi megtakarítást is biztosíthat.

A gázolóállító készülék egy töltéssel 80—100 km-es utat futtat be. A szükséges fát a kocsiplateau alatt felerősített ládában lehet elhelyezni, amelyben a fát légfűtéssel szárítják. E berendezés segítségével maximum 40% víztartalmú fát is lehet használni.

A képződő rozsdát 4—5 óránként ki kell takarítani, a tisztítókat pedig 10—15 óránként meg kell mosni, ami 5, legfeljebb 10 perc alatt elvégezhető. A készülék kiszolgálása és karbantartása rendkívül egyszerű. A fagázmotorokat legnehezebb üzemviszonyok között az afrikai gyarmatokon már évek óta minden zavar nélkül használják birtokosaiknak legteljesebb megalégedésére. (A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung idei 17-ik száma egy fagázmotoros teherszállító kocsinak, valamint egy hernyótalpú vontatónak a képét is közli.) A fagázmotorok más téren is alkalmazhatók, így vannak kisvasúti mozdonyok is. A bécsi vásáron egy ilyen mozdonyt üzemben be is mutattak. Nem hagyható említés nélkül az sem, hogy erőműberendezések is magától értetődően szintén hajtatók fagázzal és hogy a fagázmotorok racionális alkalmazási lehetőségének még tág tere van. Reméljük, hogy ez a technikai újdonság az osztrák tűzifának is nagyobb értéket és jelentőséget biztosít.

A tölgymakk, vadgesztenye és a lupinusok keserűségének elvonása. Ugyancsak a Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung ez évi 17-ik számából vettük a következő közleményt.

A tölgymakk, vadgesztenye és lupinusok magja keserűségének elvonása különösen, mint ismeretes, a vadetetés szempontjából bir fontossággal. A keserűség eltávolításával a tápanyagokban különben gazdag magvak alkalmassá tehetők a vad táplálására és felhasználhatók vadóvási célokra. Már több, mint 50 éve kísérleteztek vadászati körökben különféle eljárásokkal és hoztak javaslatba különféle eljárásokat. Egyike a legegyszerűbb eljárásoknak a következő: A kérdéses magvakat durván fel kell darabolni és hideg vízben, amelyhez néhány % ammoniákat adagolnak, áztatni. 24 órai áztatás után, mialatt a magvakat a vízben sűrűn kavargatják, leeresztik a vizet addig a mértékig, amíg eltűnik az az ammoniák szag, amely a vadat a táplálék felvételétől visszatartatná. A magvakat ezután mérsékelt meleg mellett megszáritják. Egy további eljárás abban áll, hogy a magvakat a burgonya gőzökben hosszabb időn át főzik, azután kihűtik és megszáritják.

Csehszlovák faszén magyar gabonáért. A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung ezévi 18-ik számából vettük a következő hírt:

Prágai jelentés szerint az ottani körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy csehszlovák faszénnek Magyarországra való kivitele ellenében magyar gabonának és lisztnek behozatalát engedélyezzék. Ezzel a kompenzációs üzlettel különösen a szlovák falepároló üzemeken akarnak segíteni, amelyek az elhelyezési krízis nyomása alatt erősen szenvednek.

Dr. Fehér Dániel előadásai a stockholmi erdészeti főiskolán. Vett értesülés szerint dr. Fehér Dániel főiskolai tanár a stockhol-

mi erdészeti főiskolán ez évi április hó 22-én két előadást tartott. Egyik előadásában a mai Magyarország erdőgazdaságának gazdaságpolitikai helyzetét, a másodikban pedig a modern erdőművelésnek talajbiológiai alapfeltételeivel foglalkozott. Fehér Dánielt Tar Jonson professzor, rektor üdvözölte meleg szavakkal a nagyszámban megjelent hallgatóság előtt. Úgy a magyarországi erdőgazdasági helyzetről, mint talajbiológiai megfigyeléseiről tartott előadását a svéd szakférfiak nagy elismeréssel fogadták; az elismerésnek Hesselmann svéd egyetemi tanár, európai hírű botanikus adott meleg szavakban kifejezést. Örömmel üdvözöljük dr. Fehér Dániel professzort a külföldön a magyar név dicsőségére szerzett sikere alkalmából.

A MÁV. tűzifa versenytárgyalása. Május hó 3-án tartotta meg a Máv. ez évi tűzifa versenytárgyalását 11.583 vagón hasáb és 597 vagón dorong tűzifa, vagyis összesen 12.180 vasúti kocsirakomány tűzifa beszerzésére.

Összesen 66 ajánlattevő kerek számban 62.500 vagón tűzifát ajánlott föl a legkülönbözőbb ártételek mellett, amely följánlott mennyiségből kb. $\frac{1}{3}$ rész a külföldi termelésű, míg $\frac{2}{3}$ rész belföldi származású.

A magyar termelés tehát több mint négyszeresen ajánlotta túl a kiírt mennyiséget.

Az ajánlati árak fanem, minőség és rendeltetési állomás szerint nagyon különbözők.

Mint érdekes jelenséget jegyezzük meg, hogy a belföldi termelők elég nagy számban adtak már ajánlatot a szegedi, békéscsabai, debreceni leadó-állomásokra is, valamint a Duna-Tisza közének legdélibb részére, amely ajánlataik bükk tűzifában 8—15 P-vel, cser- és tölgytűzifában pedig 35—40 pengővel, sőt még ennél is többel olcsóbban, a felajánlott külföldi tűzifánál.

Erősen reméljük, hogy ez évben sikerülni fog a külföldi tűzifát a Máv. szállításokból teljesen kiszorítani.

A hársfavirágok és egyéb gyógynövények. Ezévi március havi lapszámunknak „Különfélék” című rovatában fenti cím alatt egy kis közlemény jelent meg, amely a hársfavirágok és egyéb gyógynövények gyűjtésének és kezelésének módját, valamint a gyűjtött gyógynövényekért elérhető egységárakat ismerteti. Miután a gyógynövénygyűjtés úgy nemzetgazdasági, mint a munkanélküliség csökkentése szempontjából is fontos szerepet játszik, ismételten felhívjuk t. tagjaink és olvasóink szíves figyelmét „A hársfavirágok és egyéb gyógynövények” című közleményünkre.
